

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

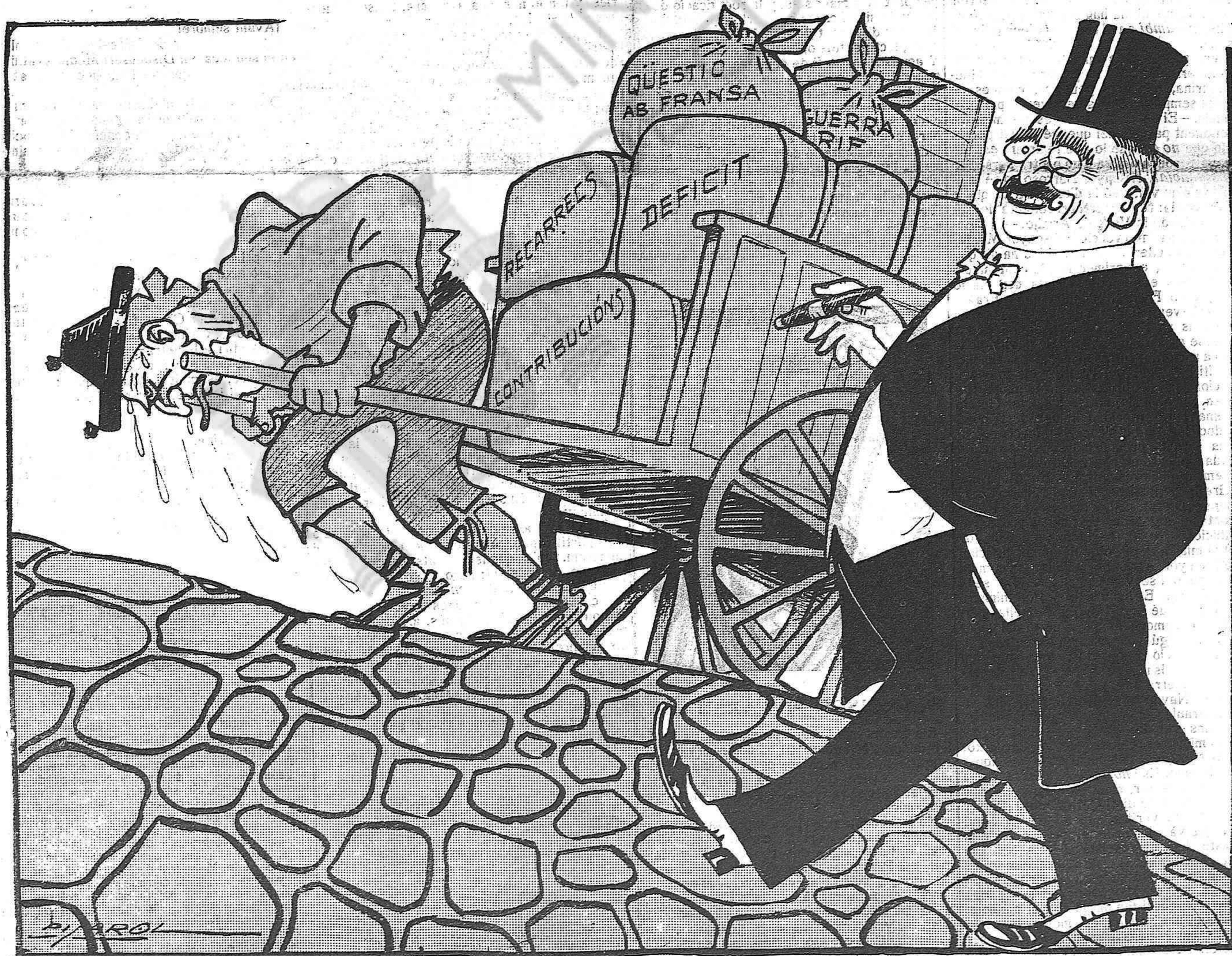
DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

En Canalejas, sempre fresco

— Els diaris, que diguin lo que vulguin: lo cert es que, per ara, «anem» tirant.

LES NOVES VELLESES Y LES VELLES NOVETATS DEL GOVERN

L qui volgués analitzar les crisis ministerials espanyoles desde un punt de vista ideològic, aspiratiu, o sia com a encaminaments doctrinals per vies noves o com a rectificacions de tendències, demostraria un perfecte desconeixement de la nostra política nacional. Ara mateix, lectors, anem a estudiar, uns moments, la significansa de la darrera crisis del govern Canalejas, y no ens queda més remei que parlar tot seguit de ponderacions y equilibris entre ministres incondicionals del President y ministres representatius del personatge A, del personatge B, del negoci periodistic Z. Es el sistema del *carrec para l'home*, y no de *l'home para el carrec*. —A don Eugeni serà precis donarli la provisió d'aquesta cartera, ademés de les subsecretaries tal y qual, de les direccions generals aqueixa y aquella, sense comptar un nombre de tants o quants empleus subalterns. —A don Segis se li concedirà una quantitat equivalent de representacions, veritables *delegacions*. —El *trust* periodistic tindrà, en lloc d'aqueix ministre, aquest altre. —Y aixís per l'estil.

Quan hi ha, per exemple, una crisis francesa, un crisis anglesa, els periodics posen a continuació del nom de cada novell ministre la seva *definició* com home de doctrina o ideal. Y de la cooperació de tots en neix, com d'un assemblatge de forces, l'*exponent numeric* del ministeri; d'aquella barreja de colors en surt un color general. A Espanya, en cambi, en comptes de col·laboració de forces, hi ha *neutralització* de forces, per *anar tirant*. Se tracta de *desarmar* l'oposició del temible promou X, del quisquillo bon senyor N, y no d'assegurar-se l'energia del seu pensament renovador y enfortidor. —Probem de posar una etiqueta, un adjectiu, una vera *ribrica*, al peu de cada firma dels ministres nous, y veurem que, de fet, no hi ha hagut *crisis*, perquè no hi ha hagut *cambi* en el contingut ideològic del ministeri.

Parlem, primer, dels ministres que romanen en el Govern. Deixaré de parlar dels de Guerra y Marina, ministres genèrics, com es de raó quasi sempre en tot carrec exercit per professionals. —El de Governació es un ministre perfectament passiu, del que més aviat podria dir-se lo que *no es*, que lo que realment *es*. Me sembla que, com a ombra d'un o altre personatge *presidencial*, el senyor Barroso no té ja ni tan sols la d'un viu, sinó la d'un mort, de qui ja ningú's recorda: té el mortuari reflecte del senyor marquès de la Vega de Armijo. —El d'Estat es la directa intervenció del senyor Montero Ríos en el poder executiu. Algú ha dit que lo que imposava en primer lloc la continuació d'en Canalejas en el poder era la negociació del tractat ab Fransa. S'oblida que a Fransa ha pogut haver-hi una crisi durant aquestes negociacions ab Espanya, perquè mai podrà subjectarse a un debat diplomàtic la vida política d'una nació... mentres hi hagi, naturalment, vida política, y que, en realitat, els convenis internacionals són obra en que tots els partits cooperen. Sia com sia, no té el senyor García Prieto una representació definida y forta d'home de doctrina, de qui s'espera l'eficàcia positiva d'una paraula pronunciada en l'oposició y destinada a pendre carn de realitat en el poder.

Passem als ministres entrants. En primer lloc el de Gracia y Justicia, ja que substitueix al President. —De fet, cal reconèixer que'l President continuarà guardant-se per la pròpia representació personal (en aqueix equilibri de forces) el ministeri director del poder judicial, perquè'l senyor Arias Miranda passa com un incondicional del senyor Canalejas. ¿La seva historia pública? Es ben curteteta. Fou ministre de Marina; caigué poc després d'aquella enutjosa qüestió promoguda per la carta del general Puente, y algú va veure en el seu cas una nova manifestació de que a Espanya no poden arrelar encara els ministres civils en els departaments de Guerra y Marina.

El senyor Navarrotreverter (aixís, unint en una sola paraula cacofònica, per raó nobiliària, lo que abans eren dos mots) es el més *significat* dels ministres. Cal dir que và, per això, an el més *significat* dels ministeris, en aquest final de situació. Es *l'home del moment*. Dona color. El bon lector, mentres passa els ulls per la nova llista, se diu: —¡Mira, mira! ¡Potser sí que ara va de veritat, que durarà la cosa! Vetaquí que và a Hisenda el primer prestigi economista dels partits liberals. Es ben estrany que hagi acceptat... ¿Es confiansa o es disciplina? ¿Es optimisme o es esperit de sacrifici? —El senyor Navarrotreverter té una llarga historia, quasi tan llarga com el seu nom. Recordo que, una vegada, ab motiu de certa desamortització de béns immobiliaris, va ésser declarat en excomunió, *ipso facto*, pel bisbe de Mallorca. Aquells eren encara els temps sagastins, y surava encara un eco llunyà de Mendizábal, ab sordina... Ara el mateix senyor

Navarrotreverter era, nominalment, embaixador davant el Vaticà... ¿Quin vell masó renegat se triarà pera substituir-lo?

El senyor Villanueva té aiximateix una curiosa representació: es el pacifista del ministeri. Ell, com aqueix brau senyor Urzaiz que s'ha volgut també portar als consells de la Corona (a manera de petit desagravi al poder moderador...), ha tingut aires d'independència parlamentaria, y encarnà, per un moment, per una hora, els aires de pau al Riff, com un eco del conjuncionisme en els partits dinastics. —Y, ab tot, l'istoria es una indiscreta xerraire, perquè ella diu que, fa molts anys, el senyor Villanueva s'oposà iradament a l'idea de llibertats cubanes, quan les proposava, atenuadíssimes, aqueix demagog jacobí que li diuen don Antoni Maura...

De totes maneres, el senyor Villanueva es, ab el senyor Alba, la substitució del senyor Gasset com element moretista del ministeri. Y no creiem que la seva veu d'home advers a les delicioses absurditats del Dr. Maestre tingui ni el més petit eco en els camps de Melilla...

El senyor Alba es, tal volta, l'home qui encloa la més forta sugestió d'ironia entre aquets nous varons. ¿No ho recordeu? En Moret, quasi be, va caure per ell. Ell era *l'enemic en titol* del senyor Maura, ab una rivalitat provinciana de no sé quin Valladolid, y ja sabeu que l'enemistat provinciana es la més terrible de les enemistats. Tímidament, don Segimon va ferlo subsecretari de Governació, no gosant, de prompte, ferlo ministre; l'intent ja hi era. Aquells eren els temps de *l'implacable hostilitat*, y la successió d'un Cierva podia ésser tot un símbol... —Ja sabeu el reste: la situació tombà, vingué en Canalejas en les condicions que ja dirà l'istoria y en Moret no va poder proveir la cartera simbòlica, y l'Alba no va poder ésser l'home de la Porta del Sol, en un *calembour* de *género chico*.

Y bé: avui, la pujada de l'Alba, representa un *trágala* pera'ls conservadors, o bé representa, inversament, la conclusió de la nova aliança, l'oblit de les hostilitats rencunioses, per part dels mauristes, y la rectificació de criteri y de significansa per part dels moretistes? Me crec dispensat de traduir el vostre pensament, lectors; tots opineu més aviat lo darrer... Y aquesta es, en fi de comptes, la significansa general de la crisis: es un cicle que's tanca; una tongada que acaba per ont havia començat. Els tres homes se conjunten en l'acceptació de lo mateix que rebutjaren; la situació liberal continúa morta, ab la forsa negativa que li dona l'inhabilitació dels altres, la por al pervernit, l'incognit formidable de *l'unic* no convidat an el diner polític, y que mira, de transcortina, la festa ont no pren part, esperant l'hora, que tampoc coneix: el Poble, el Fantasma-Poble...

GABRIEL ALOMAR

FRANCISCO PI Y ARSUAGA

Els temors que la seva llarga malaltia havia fet néixer, s'han convertit en dolorosa realitat. Agotats tots els recursos de la ciencia, el dimars, a les tres de la tarda, morí a Madrid, rodejat de la seva familia y d'alguns entranyables amics.

No trobem paraules pera expressar l'impressió que aquesta mort ha causat en el nostre anim. Fill del insigne don Francisco Pi y Margall, en Pi y Arsuaga semblava nascut pera ostentar, a modo d'altiva senyera, el nom lluminós del gran català, gloria d'Espanya. Era treballador com el seu pare; com ell, modest y tolerant, y si sempre les idees generoses trobaren en ell un campió decidit, mai se mostrà disposat a borrar una sílaba del programa trasat pel patriarca del federalisme espanyol, ni un moment se vegé flaquejar la seva immensa fè en els ideals republicans y autonomistes.

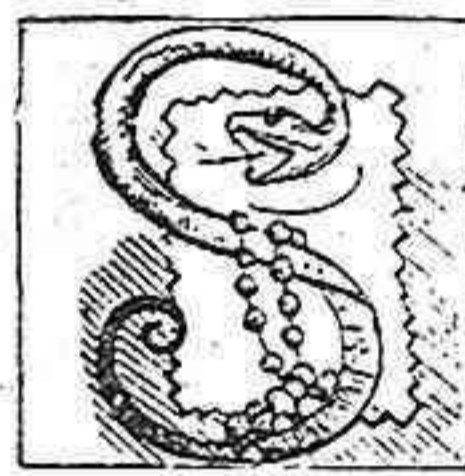
Diputat per Sabadell en els temps de la Solidaritat; representant, ara, del poble de Madrid, la seva paraula era sempre escoltada al Parlament ab gust y ab respecte, encara que no fos en Pi y Arsuaga cultivador del habil eufemisme, sinó orador sincer y clar, molt amic de donar a les coses el seu veritable nom y de dir als homes lo que'ls homes se mereixien.

Molt podriem dir pera dibuixar la figura moral del correligionari y del amic que la mort avui ens roba, però preferim tancar ab una sola consideració aquestes breus línies, escrites ab el pols tremolós y l'amargura als llavis.

En Pi y Arsuaga, advocat de primera fila, diputat varies vegades, polític d'influencia y fill d'un president de la República, mor pobre. ¿De quantes personalitats monàrquiques s'ha pogut fer mai un elogi tan hermos?

A la seva apreciable familia y a la redacció d'*El Nuevo Régimen* enviem l'expressió del nostre fondíssim sentiment.

EL PARTIT NOU

EMBLA que va de bones veres la formació d'un nou partit republicà, sots la quefatura de l'eminent orador en Melquiades Alvarez.

A nosaltres, republicans de Catalunya, no'ns plau portar com els béns una marca a l'esquena, però veiem ab goig l'organització de forces republicanes, perquè si els nuclis forts no's formen pera posarlos al servei d'un home, poden ésser utilissims pera la consecució d'un ideal.

El resorgiment d'aquell antic partit republicà governamental que acapdillà l'ilustre Castelar el creiem convenient, sobre tot si, com assegura don Melquiades, se'l modernisa, despullantlo d'aquelles benevolències ab els governs de la monarquia, que avui ja no són necessaries, y fentlo mirar cara a cara, sense temences afemellades, a tota mena de radicalismes.

La perfecta unió de tots els republicans no estriba en una fusió de tots dintre un motillo determinat. En l'evolució constant de les idees els motillos esdevenen inservibles al poc temps o al següent dia d'algun aconeximent inesperat; dintre d'un motillo que vulgui encloure a tots els republicans, totes les tendències hi estaran malament, perquè, pera ferlo a gust de tots, ha de ferse forçosament a disgust de cada hu. Es preferible que cada tendència tingui la seva organització ben robusta, però disposant-se cada una a posar ses energies al servei dels esforços de l'altra ab desinterès, ab germanor y ab la vista fita a l'ideal.

Nosaltres, ben avinguts ab nostre paper de soldats rasos, tenim ja nostres ideals a servir, tancats dintre dels lemes Catalunya y Llibertat. Si una agrupació republicana, per la procedencia dels seus homes, per la forsa del seu sentiment o per qualsevol altre motiu enlairat y respectable, prefereix posar l'esforç principal de la seva acció al servei de la causa de Catalunya, tindrà nostres simpaties y al seu esforç arrirem ardidament l'espallita. Si un altre nucli republicà, per la seva historia y per una convicció honrada, creu que, sense perjudici ni abandono de la causa nacionalista, deu encaminar totes les seves energies a la consecució de la República, al seu costat ens tindrà en les hores de perill. Volem ésser soldats voluntaris de tots els exèrcits que lluitin per la causa de la Llibertat y per la lliberació de Catalunya.

Per aquest motiu no combatirem la formació d'un partit republicà governamental, ni ens hi sumarem. No'ns quedem parats, perquè nostra evolució es constant; però nostres ansies no van a la conquesta de *gent d'ordre* pera nostra causa, ni a les arcaiques revolucions que trenquen vidres. Nostres ulls, ansiosos de llibertat y de justicia, se ficen a Inglaterra, aont els minaires ensagen la revolució més fonda que s'ha intentat d'ensà que'l món es món, y els governs miren la rierada ab la serenitat del que vol sabiament y fecondament dirigitla y no follament evitarla.

¡Avant sempre; sempre avant! es nostra divisa.

JEPH DE JESPU

N eco—eco tragic—de la bella Italia.

L'altre dijous, a Roma, sigué el rei Victor Manuel obgecte d'un atentat.

Quan, acompanyat de la seva muller, se dirigia en carruatge al Panteon pera assistir a una funció religiosa, precisament de-

dicada al seu pare Humbert, assassinat, com ja's recordarà, a Monza, l'any 1900, un tal Antoni Dalba, que esperava feia estona el pas del rei, va dispararli tres tirs de revolver.

De l'agressió no'n resultà, en resum, altra cosa que una ferida, rebuda pel comandant de l'escolta del rei, y una sarracina monumental armada pel public que de totes maneres volia linxar al fracassat tirador.

Aquet, que's diu anarquista, es un jovenet de vintitres anys, mestre de cases y fill de la mateixa ciutat de Roma.

Y aquí acaben, sobre aquet succés, totes les nostres notícies.

Per més que la policia ha treballat, remouent terra y cel y registrant tot lo registrable, per ara no ha pogut encara posarse en clar si l'atentat es un fet sense ramificacions o es, com preten el Govern, fruit d'un complot tramtat per una societat secreta resident a Turquia.

Lo que fuere, sonarà.

Y si sona, ja procurarem posar als lectors al corrent de lo que del sò se'n despregui.

De Madrid, pel correu y ab el sello del Congrés, lo qual diu ben a les clares que procedeix d'algú de *l'olla*, hem rebut aquesta noteta, verament curiosa:

«En Canalejas segueix exercint d'advocat, servintse dels seus passants, don Salvador Raventós y don Josep Blanco Morayta, els quals, quan tenen assumptes a l'Audiencia o al Suprem, van fortament recomanats pel seu quefe y interessat. Si això es o no es moral, que vingui Deu y ho vegi.

»En altres temps, quan a un advocat el nomenaven ministre, lo primer que feia era avisar els clients que no podia seguir sent advocat seu. Ara es altra cosa. En Canalejas diu als seus que en Raventós y en Morayta seran dirigits y recomanats per ell.»

Com se pot comprendre, nosaltres de tot això no'n sabem ni una paraula.

Però... aixís ens ho han escrit desde Madrid, ab el sello del Congrés.

¡Avant sempre!

L'Ateneu Obrer de Barcelona ha establert en el seu local un Dispensari Medic gratuít, la inauguració del qual va tenir lloc el passat diumenge.

Digna de tota alabansa es l'iniciativa del Ateneu, y entre'ls molts aplausos que per ella ha rebut, ja sab aquesta benemèrita associació que no es el nostre el menos calorós y sincer.

Ha assegurat en Canalejas que en la primera sessió que celebri el Congrés presentarà a la seva aprobació el projecte de Mancomunitats.

La primera sessió que'l Congrés celebri, diu. Però això ¿quan serà?

Un diari madrileny, molt poc aficionat a gastar bromes, apunta la sospita de que estem en camí de no tenir Corts fins al mes d'Octubre.

Si això es veritat, ja sabem per què en Canalejas «firma la lletra».

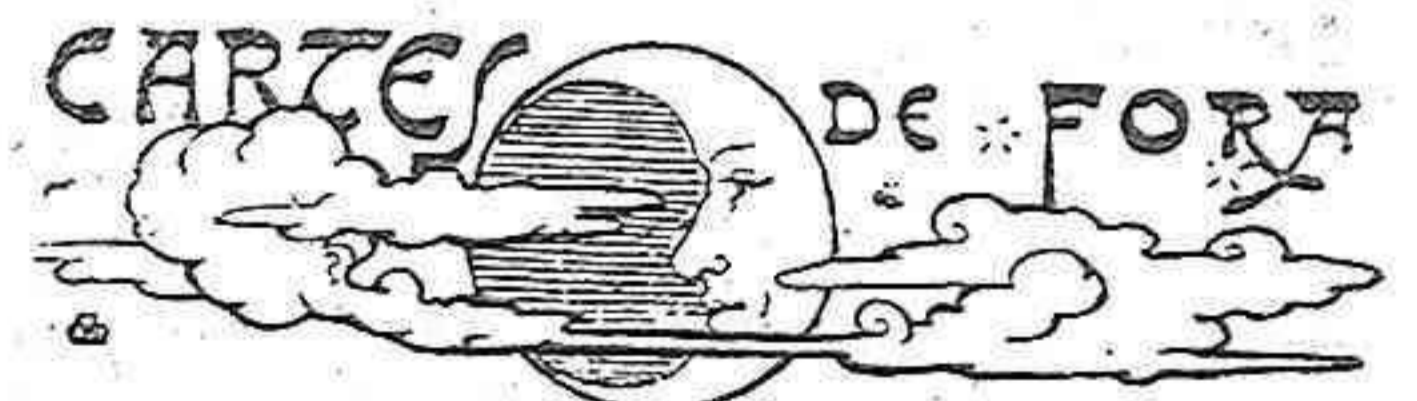
Perquè està en la creencia de que, al mes d'Octubre, es molt probable que, ministerialment, hagi ja fet el darrer badall.

¡Quina xiripa!

El dia de Sant Josep, el rei va regalar an en Canalejas una magnífica petaca d'or, plena de pedres precioses.

—¡Ara sí que fumaré de gust!—deu dir el primer ministre.

—¡Y ara sí que jo seguiré escupint!—diu el país.

SABADELL, 12 de Mars.

Hem tingut la satisfacció d'assistir al mitin monstre celebrat contra'ls exorbitants pressupostos aprobats per la majoria reaccionaria que sofreix aquesta ciutat, y enc hem convenut una vegada més de que diferents causes produeixen idèntics efectes. Si, senyors; mentres la minoria republicana d'aquí convoca al poble pera donarli compte de les seves gestions y trona contra les subvencions a les institucions religioses, la majoria, que per vergonya's dona el titol de republicana, d'una vila que nosaltres coneixem y que porta per nom Monistrol de Montserrat, està fent l'all-y-oli ab la reacció clerical y burgesa.

Aquí's posa a la picota als que toleren tota mena d'immoralitats a la classe adinerada; allà l'apoen y se'n fan complis.

¿A què són degudes aquestes petites diferències entre la majoria y la minoria de Monistrol y Sabadell? Qui sab si a què aquets són de color federal y aquells de color de *catrambo* o de la palla y les cintes destenyides del barret de don Alacandro. Y si no es aixís, no'ns ho expliquem... o ens ho expliquem massa.

SITGES, 14 de Mars.

S'ha tret a concurs la plassa d'ajudant de mestre de minyons, dotada ab 500 pessetes anyals. Aquesta plassa no podria dotarse ab 800 o 900 pessetes, en lloc de 500, en benefici del forsat galeot del sigró, que ha de provehir-la? Si a la caixa municipal no s'hi pot ficar mà perquè dessegida's troba fusta, que s'unifiqui el deute al tipu del quatre per cent, dedicant el resultat de la desamortisació a atencions d'ensenyansa, que sempre resulta lloable y meritori procurar per l'instrucció de les generacions que han de formar les noves societats de l'avenir, preparantles y enfortintles pera les èpiques lluites que han de sostenir pera'l conqueriment del progrés y de la nova civilització, mentres que es viturable y odiós entregarse a la xorca taleia d'atipar golafres.

Hi ha que fer entendre als pares Sapiots que es el poble qui paga y mana, y no els prestamistes. Cinc-centes pessetes no més pera'l pobre ajudant de mestre de minyons? A ben segur que faria més badalls de gana que no pas rots de tip.

La minoria republicana-socialista, dignament representada pels senyors Mitjans y Durán, que en tot lo referent a l'ensenyansa ha demostrat sempre un bon zel y una gran predilecció, es la que està obligada a presentar al efecte la deguda proposició en el sentit indicat, evitant aixís la vergonya que constitueix l'irrisoria consignació de 500 pessetes pera'l desempenyo d'un carrec en les delicades funcions del Magisteri.

CULERA, 13 de Mars.

Fa prop d'un mes, o cosa aixís, que Culera disfruta les delícies d'un mossen que, ben diferent de l'anterior, se sab captar les simpaties dels llanuts d'aquet poble.

Feia molt temps, durant vuit anys, quan hi havia l'altre tap de coci, la devoció cristiana anava cap per avall, perquè, la veritat, no comptava ab bons pastors que sapiguessin guiar el remat d'ovelles.

El capellà nou que hi ha, acompanyat d'un altre, fet ric a Figueras, ha fet ajuntar y ha mogut a totes aquelles persones que porten llana al clatell y fins filles de conseqüents republicans radicals, —a excepció d'algunes, que veuen lo que s'està fent en aquet poble més republicà que mai.

Treientse els diners de la butxaca, varien comprar un piano, que'l toca una noia filla de la majordona del capellà ric, y han organitzat un coro que fins se diu concedeix premis pera fomentar més l'afició en el poble.

Pares y mares, y particularment les noies de certa edat: no enteneu les manyes d'aquets que abans ens miraven com si fossim gossos y ara ens volen protegir d'aquesta manera?

AGUSTÍ NOGUÉS

Altra vegada els crespons de dol vesteixen la bandera del republicanisme barceloní.

En Nogués, el brau propagador de les doctrines democràtiques, el treballador infatigable, el model de ciutadans nobles y desinteressats, ha mort en ple vigor, quan més útils podien ser a la causa de la República la seva honrada paraula, el seu admirable bon seny y la seva activitat veritablement prodigiosa.

Identificat ab els ideals del republicanisme historic, sigué un dia elegit diputat provincial, y tots saben el zel ab que, ostentant la representació de les classes obreres, als obrers dedicà les seves preferencies y pera ells treballà incansable, lluitant a tot'hora pel seu millorament y elaborant projectes que en plasso més o menos breu hauran de durse a la pràctica.

LA CAMPANA, que tenia en l'Agustí Nogués un amic carinyós y lleal, guardarà entre'ls més sagrats dels seus records el del honrat ciutadà de qui la mort acaba de separarnos pera sempre.

LA VINYA DE LA «SECUESTRADORA»

¡Que be els haurà vingut a alguns diaris aqueixa gran troballa terrorífica de la segrestadora de criatures! Pintantla ab la més negra de les tintes y abocantli a grapats els cops d'efecte que ara en els cines priven, han pres el pèl al public y, de cinc en cinc centims, cada dia li han servit un trosset de la novela, en la qual no hi ha linia que no contingui, al menos, una infamia y dos o tres dotzenes de mentides.

¡Com se l'ha treballat al lector manso perquè s'empassés l'am!... Fotografies de tota la familia de la «bruixa», desde l'avi matern a un cosina que va morir del brom als onze mesos; la vista de la cinia ont diu que s'hi ha trobat un tros de gavia, cinc mitjons consumits y una cotilla; el retrato de dos aragonesos que fa quatre anys que busquen una filla; el d'uns municipals; el d'una dona que tingué a l'Enriqueta per veïna... ¿D'òssos?... ¡No'n volgueu més! Tres olles plenes en l'ultim domicili de l'harpia; en el penultim, quatre o cinc cabassos; en el d'abans d'aquet, catorze lliures... ¿Cabells? ¿Pots ab unguents? ¿Líquids que semblen extractes de nois rossos, fills de viuda?... En tots els caus de la malvada «bruixa» se n'hi han trobat a piles, amagats dins d'armaris misteriosos o darrera d'envans, que la justícia ha hagut de tirà a terra, o, altres voltes, a sota les rajoles de l'eixida.

¡Oh! ¡Y lo que'ls braus repòrters descubriren! Per' ells no hi ha secrets, ni vels, ni enigmes. Lo que's guarda amagat, a la fi ho saben; lo que no pot saberse, ho endevinen.

Els han averiguat que l'Enriqueta es herbolaria, hipòcrita y nulipara; que té, ja comprobades, entre xicots y mosses, disset víctimes; que d'aquestes ne feia greix pera untà el tramvia y un cert balsam que cura les malures de les persones riques; que s'esperen sorpreses estupendes y que en tots aquets «crimens» hi ha d'haver complicats grans personatges, quals noms consten, tal vez, en una llista que es possible que resti encara oculta, mes que al fi sortirà, según se dice.

Y—perquè's vegi lo que són les coses— ab tanta xerrameca periodística, ab tantes intervius melodramàtiques, ab tanta espelusnant fotografia, ab tantes confidencies misterioses, ab tants òssos trobats y ab tants registres, la vritat es que passen les setmanes, els escrits del Jutjat formen ja pila, y el candorós, el manso, el crèdul public sab avui lo mateix que'l primer dia, quan la premsa guassona y sense escrupols comensà a treure'suc d'aquesta vinya.

C. GUMA

FRANSA Y ESPANYA

allargament desmesurat de les negociacions franco-espanyoles a proposit de la qüestió del Marroc, es un símptoma evident de les greus dificultats ab que'ls diplomàtics de l'una y de l'altra banda topen pera arribar a una avinensa. Ab aquest motiu corren sovint vents d'alarma; la premsa de Madrid y la de París s'enfutismen, y's parla de la ruptura de les negociacions ab totes les seves inquietants conseqüencies.

¿Què hi ha en el fons de tot això? Lo que hi ha s'ha insinuat en la premsa espanyola, però no s'ha dit prou clar. Més clarament ha parlat, ens sembla, la premsa francesa.

Segons els francesos, el problema es el següent: Fransa aconseguí d'Alemanya, per medi del darrer tractat franco-alemany, que la darrera's desinteressés completament, desde'l punt de vista politic y colonial, de l'imperi del Marroc, fins al punt de donar la seva conformitat a un protectorat de la República. Aixecada l'hipoteca que, en certa manera, Alemanya havia posat sobre'l Marroc, les potencies que cobejaven el moribond imperi se troben en situació de realisar els seus intents. Es innegable, per lo tant, que han obtingut una ventatja decisiva.

Però ¿aquesta ventatja l'ha obtinguda Fransa de franc? ¡Ah! Això no! Ha hagut de comprar-la a l'Alemanya. Y el preu ha estat un gros bossí del Congo francès que ha hagut de cedir a l'imperi germanic.

Y ara Fransa diu a Espanya: «Jo he conseguit una solució del problema del Marroc, que es tan beneficiosa pera tu com pera mi. Però he hagut de pagarho. Desde'l moment que tu participes dels beneficis de lo que jo he lograt, es just que també participis en la paga del preu. Si jo he hagut de concedir a l'Alemanya el meu Congo, tu m'ho has de compensar, en part, cedintme alguna llenca del territori del Marroc destinat a la teva influencia pel tractat secret de 1904».

¿Què contestà Espanya an això? Aquí hi ha

A ITALIA

Entre el primer ministre y el rei

—¿Veus, Victoret, les ventatges de ser nano?... Si haguessis sigut un gran home, potsers a hores d'ara ja fores a cà'n Pistrus.

per entremitg el relatiu secret de la diplomacia. Però, per lo que s'ha dit oficial y oficiosament, se dedueix que Espanya's negà de cop a tota compensació. Més tard, per consell d'Anglaterra, cedí una mica. Y, enfront de la demanda de Fransa, feu una oferta. L'oferta d'Espanya ha sigut considerada pels francesos com del tot insuficient. Ara sembla que Espanya oferirà, com a darrera paraula, un poc més. ¿Serà prou lo que ofereixi pera satisfacer a Fransa? Es molt dubtós.

Heus aquí exposada, a grans trets y en lo essencial, la situació del problema. Se tracta, com se veu, d'un de tants plets internacionals en que cada nació defensa els propis interessos. Y, la veritat sigui dita, no sabem veure el motiu de l'actitut irada y tràgica que alguns diaris han pres.

Volem dir, pera acabar, que en les batalles diplomàtiques no pot oblidarse el lloc que cada potencia ocupa en el tauler internacional. «Espanya—exclamava no fa gaire al Congrés el senyor Canalejas—no vol que se la tracti com a una nació secundaria». ¡Però, senyor meu, si ho es una nació secundaria, internacionalment! ¿Es que per ventura vol el Govern que's dongui a Espanya tracte de gran potencia?

FULMEN

EL SALARI MINIM

ROMPUDES les negociacions que, ab la intervenció del govern de Mr. Asquith, entaularen patrons y obrers minaires, el conflicte ha pres una gravetat aguda. Y el ministeri anglès, conseqüent ab els seus principis d'intervencionisme social, ha presentat a la Cambra dels Comuns una llei establint el salari minim.

¿Tindrà aquesta llei la virtut de solucionar el conflicte? Es dubtós. Però, en tot cas, es un fet importantíssim, una veritable fita en el camí de la legislació obrera. En el plet pendent dels minaires podrà exercir major o menor trascendencia. Lo segur es que constitueix un veritable assalt dels principis del socialisme sobre el règim dels moderns Estats, una conquesta positiva del dret dels treballadors.

«L'adveniment del salari minim legal—diu M. Jaurès—en una gran industria europea, es un fet social d'una extrema importancia». En efecte: entrades ja les coses per aquet camí, es evident que ab relativa pressa aniran establint els Estats el salari minim, que completará la ficció de la jornada màxima. Aquí es oportú remarcar el gran sentit de futurisme, de profecia, que tenia en Pi y Margall, qui va inscriure en el seu programa famós de 1894 totes les reformes obreres que després s'han anat realisant. Y una d'aquestes reformes es la del salari minim.

¿Encara no veu, encara no's convens la burgesia conservadora, de que'l règim capitalista sota'l qual s'ampara ha caducat del tot y que un nou règim es inevitable? ¿Perquè no's conforma ab la transformació per medi de la llei, evitant aixís una transformació brutal, violenta, sagnant y desoladora, que fins posaria en perill la civilització humana?

A. R. y V.

Encara l'unió?

BUEN els telegrames que en Sol y Ortega ha parlat a la Coruña. En Sol es indubtablement un politic prestigiós, un republicà que fa honor a la seva terra. La carrera politica d'en Sol està empedrada d'exits, algun ben sorollós per cert. La seva paraula es temible. Considerat com a orador parlamentari, lo mateix que com a capdill popular, es digne de l'auriola y la nomenada que l'acompanyen.

En Sol y Ortega ha parlat a la Coruña, y, com si fos Espanya el poble més feliç de la terra, no ha tingut una paraula de censura, un mot de recriminació, pera'l govern d'en Canalejas, que, malgrat la protesta del pais, manté viva l'acció militar al Marroc. L'assumpte de la nostra intervenció a l'Àfrica, no sembla preocupar gran cosa als prohoms republicans, ab tot y constarlos el disgust ab que veu la massa que'ls segueix el dolorós y continuat esforç de vides y diners que li costa la guerra cada dia que tarda en acabarse...

En Sol, no sabem perquè, ha cregut convenient parlar altre cop de la conveniencia de que s'uneixin tots els republicans, com si fos la massa del partit la culpable de les divisions suicides. Ha exaltat la necessitat de que sigui el mateix programa el que a tots ens lligui, com si abans y per damunt de tots els programes haguts y per haver no hi hagués la conveniencia d'instaurar la República. Llegint el discurs del senyor Sol, sospesant els seus conceptes, la tristesa s'apodera de l'anim del més optimista y confiat. ¿Quin dia's convencerà el senyor Sol, y ab ell els demés capitosts republicans, de que'l poble està de l'unió y dels programes poc menos que fins al cap d'amunt? L'oració del senyor Sol sembla dita pera sortir d'un compromís. Fa riure pensar que ha glosat encara el tema de l'unió, trencada constantment pels quefes, haventhi com hi ha damunt de la taula mil problemes a qual més greu y de palpitant actualitat tots ells.

¿Perquè'l senyor Sol, que en calitat de diputat ocupa son lloc a la Cambra, no ajuntà, per exemple, el seu prestigi y l'autoritat de la seva veu, a l'esforç d'en Felip Rodés, el dia que aquet demanà comptes al Govern aproposit de la campanya de Melilla? Els correligionaris del senyor Sol, la majoria dels espanyols, haurien vist ab més gust com se posava el senyor Sol al costat d'en Rodés o de qualsevol altre diputat que, com aquet, s'hagués conduit, que no, com ara ha passat, saber que l'home public, l'orador temut y implacable, ha anat fins a la Coruña pera, per milèssima vegada, parlar al poble de l'unió.

A no esser que—lo que no creiem—se compti el senyor Sol entre'ls republicans que estimen inoportú ocuparse de l'aventura africana en cert sentit, per allò de que aconsella el patriotisme sellar els llavis, evitant d'aquet modo l'engreixar a l'enemic.

L'unió, senyor Sol y quants companys y correligionaris seus com vostè pensen, ha de

AVIS

El vinent dissabte, 30 de Mars

--- NUMERO EXTRAORDINARI La Campana de Gracia

Actualitats * La vaga dels carboners * Dificultats econòmiques * Y de les Corts ¿què?

Il·lustració esplèndida * 8 pàgines * 10 centims

ENTRE ELLS

—¿Què dieu, amable Pius?
 —Que com a Sant Pare, m'agradaria que ls dimonis se us emportessin, però, com a amic particular, celebro moltíssim que això dels tiros no hagi sigut res.

tenir com a fi promordial, únic, l'instaurar a Espanya la República.

Per lo demés, no essent per això, no hi haurà qui's molesti ni deixi d'arrossar les espatlles cada cop que senti als prohoms parlar de programes, unificacions, compromisos y demés topics, bons pera guanyar eleccions que perpetuin entre nosaltres la més ridícula y crudel de totes les comedies.

gracia, al saber que'l difunt era un pobre sabater, s'apressurà a enviar a la viuda...

—¿Què?
 —El pesam.
 Doncs ¿què's pensaven?

S'assegura que, una volta l'esquadra que s'està construint suri ja sobre les aigües, hi ha el projecte de comensarne un'altra en la que hi figuraran tres acorassats de 21,000 tonela-

des.
 ¡Eh?...
 Desde aquí estem sentint els 21,000 renecs que deixen anar els lectors al llegir tan grata noticia.

Durant l'any 1911 les quantitats que en concepte de redempcions del servei militar ingresaren en les caixes del Tresor van ascendir a vintisset milions de pessetes.

Sapigut aquet dato, ¿se comprèn perquè el Govern ha tirat sempre tantes còsses a la supressió de les redempcions, y el motiu de que, fins establint y tot el titulat servei obligatori, procuri veure si ab l'invenció de les *quotas militars* consegueix fer avui el mateix *calaix* que ab el sistema antic?

Vintisset milions de pessetes són capassos de fer obrir l'ull a qualsevol Govern.

Y molt més a un Govern com el nostre, que no té un pa a la post ni sab d'aont ha de treure la farina pera pastarne.

Un viatger arriba d'Inglaterra y, naturalment, tot seguit forma rotllo de curiosos.

—Quan els carboners varen declararse en vaga—diu—¿sabeu lo primer que van fer?

—Reunirse en els locals de les seves associacions?

—¿Organisar una manifestació de protesta?
 —¿Retirar fondos de la caixa d'estalvis?
 El viatger, molt serio:
 —No, senyors: lo primer que van fer, va ser... rentarse les mans.

cosa sensacional. El detall més infim, l'incident més insignificant, pren, a poc d'esser revelat, unes proporcions gegantesques. Ara mateix, com si ab lo sabut no sigüés prou, ha vingut el descobriment fet a la casa de Sans, antigament domicili de la Martí, a posar a l'opinió en una ansietat y una tensió de nervis de les més altes.

Que la justicia fassi el seu camí, ja que únicament ella, ab la seva sanció, pot posar cada cosa en el seu lloc y tornar la calma als esperits.

ELS DRAMES DEL CARRER DE PONENT

SEGUEIX EL MISTERI

Difícil, per no dir impossible, es donar en una curta nota setmanal una impressió ni tan sols aproximada de l'estat d'aquet procés, un dels més famosos y complicats en que la justicia de la nostra terra hagi hagut d'intervenir. Indubtablement, tampoc mai, com en l'hora present, davant dels horrors de la segrestadora, s'havia mostrat l'opinió pública tan atenta y emocionada.

La figura de la Martí passarà, per més d'un concepte, a l'història. La naturalesa dels seus crims, el caracter de les seves malifetes, se surt en ben bé de lo comú. La seva culpabilitat, a jutjar per lo que de les informacions periòdiques se desprèn y lo que de viva veu un dia y altre va repetintse, aumenta, a mida que va la justicia avensant en l'instrucció del procés, tenebrós seguici de misteris, cada un dels quals basta pera donar a la Martí el caracter de monstruositat.

Tot, en aquesta *affaire*, té el caracter de

Cavallers: Mocallanties: Apart de que lo que'ns comunica en la seva no es res de l'altre món, ¿y la firma? Perquè, una cosa es mocar llanties y una altra escriure anonims.—M. Planas, fill: Algunes endevinalles aniran.—P. Ferrer Llauro: Una mica arreglat, es molt possible que s'aprofiti. Els epigramas de que'm parla ¿creuria que no'ls trobo?—J. Reig: Dos.—Nick-Clavell: Una.—J. E. S.: Procuri no escriure massa llarg. Una carta no pot tenir el caracter d'article. En aquet gènere s'ha de ser breu y substancies.—Un que hi era y ho va veure: Sí; ho va veure, però, quan ho va escriure, va descuidarse de firmar la carta, y, bona nit, viola.—J. R. (Adroguer de barri): Sentim moltíssim que la falta d'espai no'ns permeti donar cabuda al seu article.—D. B. (Darnius): Firmar ab dugues lletres es lo mateix que no firmar. ¿Si al menos les lletres fossin de cambi!—A. L. de Jobus: Les seguidilles no m'acaben de convencer.—E. Ch. (Gracia): Això està be en la premsa diària, però un setmanari té tantes tecles que tocar!...

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^{ca}

REPLICS

home de la mala sombra.
 Es en Moret.
 Ab motiu del centenari de la Constitució del any 12, s'estan celebrant a Cádiz algunès festes, a les quals hi ha assistit don Segimon, fill d'aquella bonica ciutat andalusa.

El dimars, ab arreglo al programa, va efectuar-se una professó cívica que'l senyor Moret va presenciar desde una tribuna instalada en una plassa.

Y ¿sabem lo que va succeir, un cop va haver desfilat la professó?

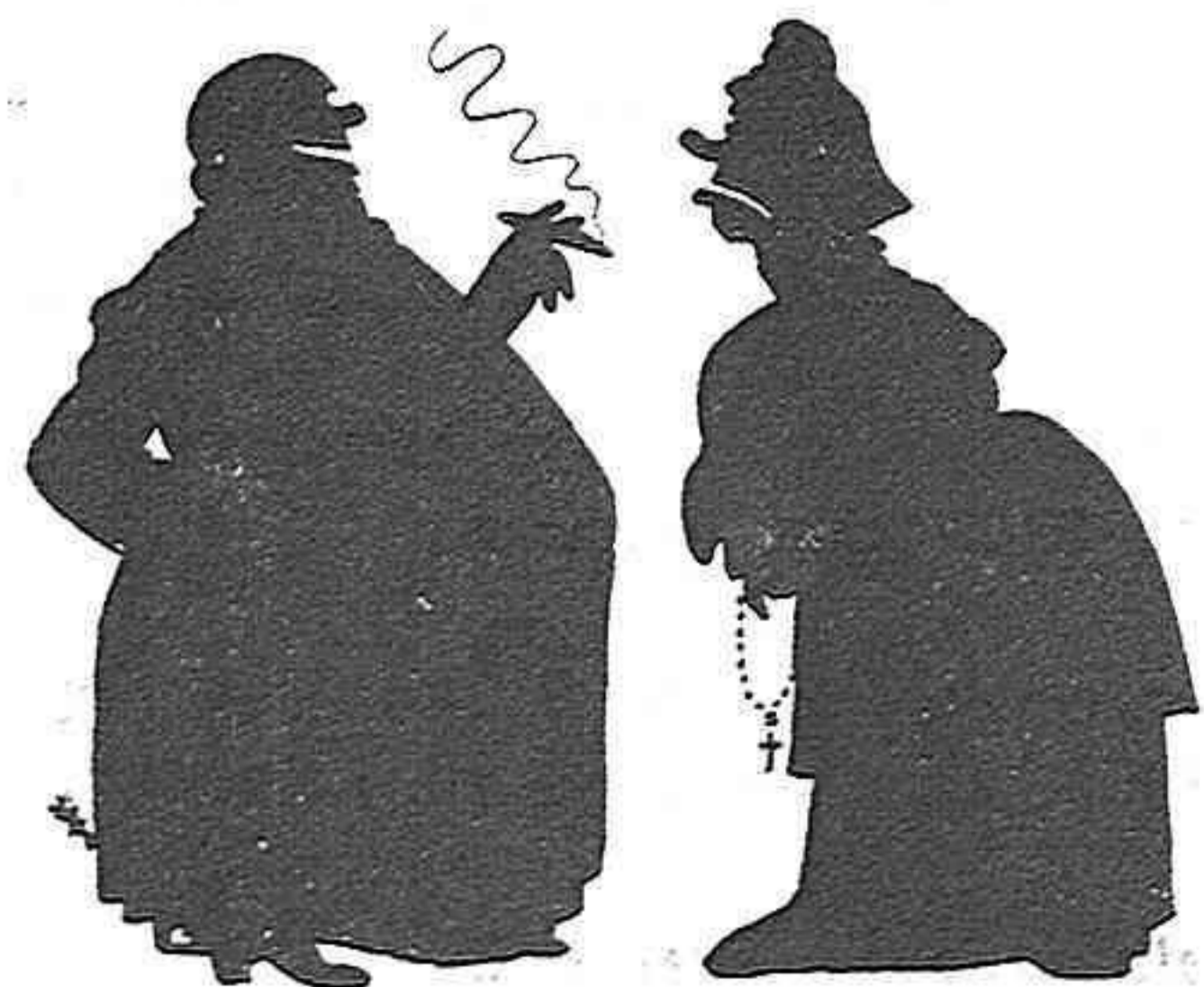
Que'l public volgué de totes passades abraçar al seu paísà ilustre, y ab tant calor s'ho va pendre que, per veure qui arribava primer a dalt, tirà a terra el tablado y hi hagué una barbaritat de ferits y ademés un mort.

Y ¡visca don Segimon!

**

Això sí, quan en Moret s'enterà de la des-

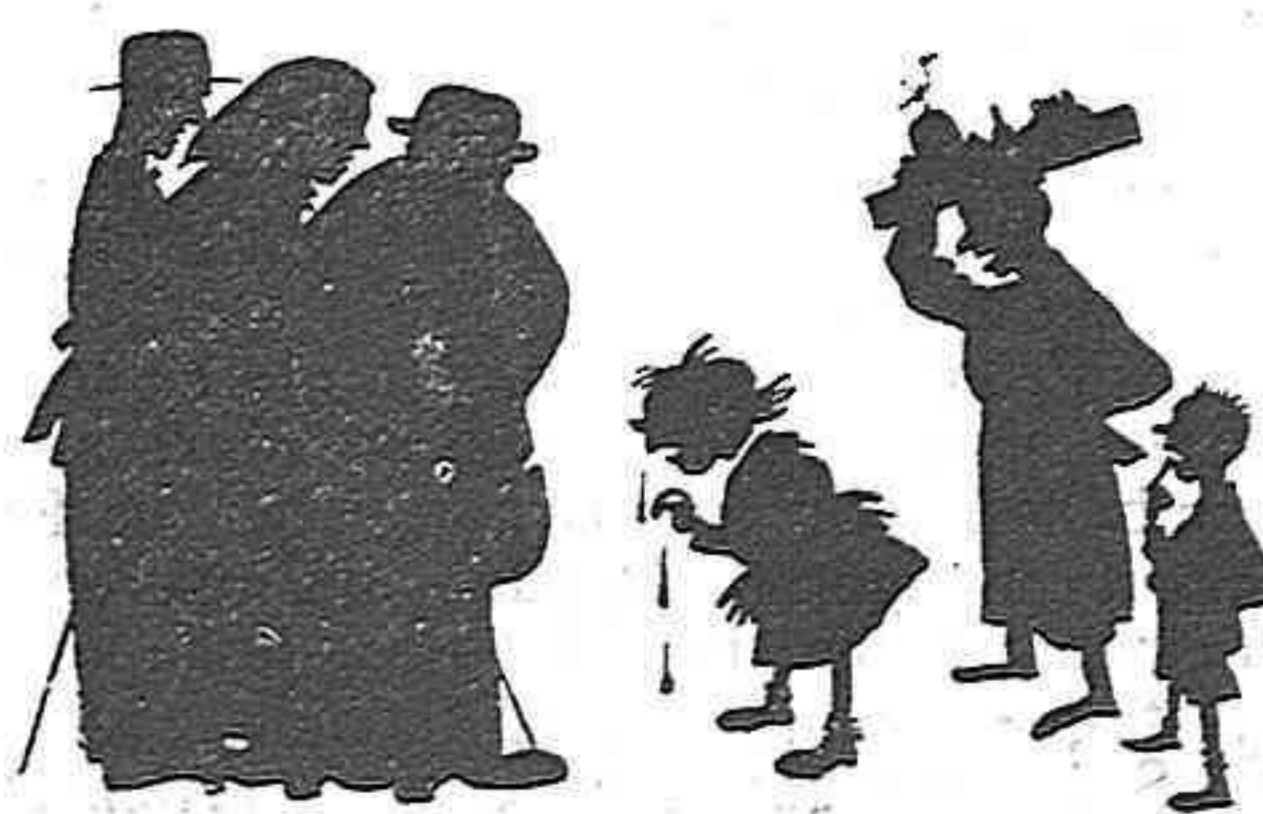
La setmana gráfica

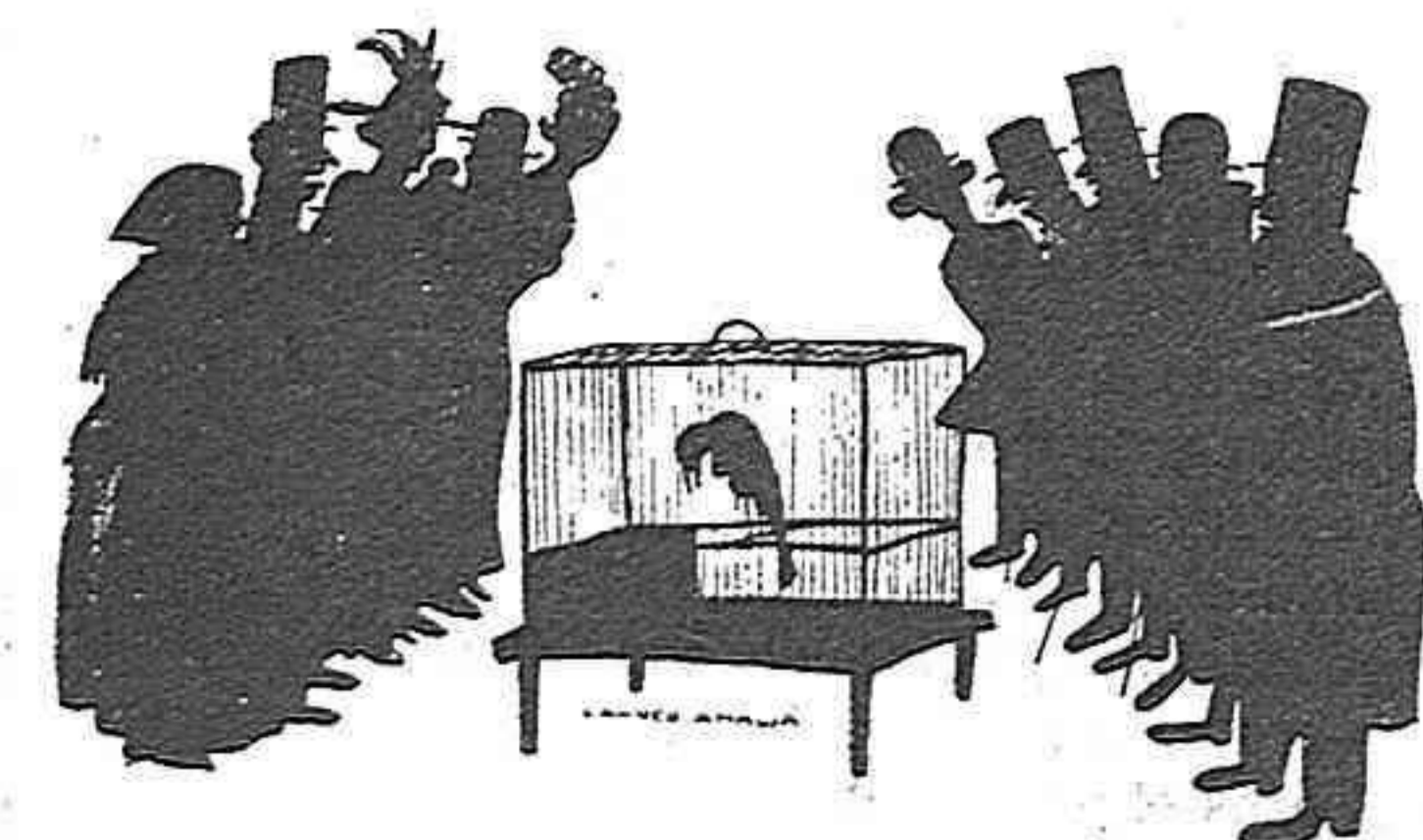
—Deu amohinarlos molt això de les confessions.
 —Al contrari!... Se senten unes coses més divertides!...

—¡Com!... ¡El teu ultim vestit setanta duros?
 —Però ¿no sabs que ab motiu de la vaga dels carboners tot s'apuja?

—¿Es dir que voldries que t segrestessin?
 —Sí, perquè a les nenes que les han segrestades tothom els hi porta joguines.

—Canta, sonora Enriqueta, que aquí t'estem escoltant!...